PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 132 (231) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, poniedziałek 8 października 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Izwiestja 6.X, omawiając doniesienie „Berliner Tageblattu" w sprawie rokowań, przeprowadzonych rzekomo przez Marszałka Piłsudskiego w Bukareszcie pisze: Pacyfistyczne oświadczenia dyplomacji polskiej nie są już w stanie ukryć faktu przygotowywania ataku przeciwko sowietom, projektowanego w szerokim zakresie przez koła polskie. Porozumienie wojskowe polsko - rumuńskie pod egidą Francji ma przeprowadzić realizację awanturniczych projektów zmian granic w Europie wschodniej. Podróże gen. Lerond do Warszawy i Bukaresztu, odwiedziny delegacji wojskowej rumuńskiej w Warszawie i pertraktacje Marszałka Piłsudskiego są kolejnemi etapami przygotowań do nowej wojny. Przemówienie wojewody Józewskiego, podobnie jak antysowieckie wystąpienia ministra Zaleskiego wskazują, że koła rządowe polskie uważają już za niepotrzebne ukrywanie swoich zamiarów. Uwaga wszystkich uczciwych zwolenników pokoju musi być zwrócona na niebezpieczną działalność tajnych kancelaryj dyplomatycznych i sztabów generalnych w Paryżu, Warszawie i Bukareszcie.

..*Raboczaja Gazeta 7.X* w art. p. n. „Wróg nie drzemie", komentuje informacje „Berliner Tageblatt'u" w ten sam sposób.

Prawda 4.X omawia głosy prasy rumuńskiej w sprawie pobytu marszałka Piłsudskiego w Rumunji. Rumuni obawiają się zbrojeń sowieckich i twierdzą, iż zbrojenia te zagrażają przedewszystkiem Polsce i Rumunji. Polska i Rumunja stanowią, zdaniem prasy rumuńskiej, centralną część przeciwsowieckiego frontu koalicji europejskiej. W osobnym artykule pismo ogłasza komentarze do tych informacyj, stwierdzając, że prasa polska zachowuje milczenie w sprawie szczegółów pobytu marszałka Piłsudskiego w Rumunji, lecz prasa rumuńska zrywa zasłonę nad rokowaniami Marszałka z rumuńskim sztabem generalnym. Wiadomości z Rumunji świadczą, iż przeciwko ZSRR przygotowywana jest koalicja państw europejskich. Polska i Rumunja odegrają w tej koalicji rolę centralnej części frontu przeciwsowieckiego. Pismo ubolewa ironicznie nad losem wymienionych państw i twierdzi, że pierwszym skutkiem wojny byłoby obalenie istniejącego w Rumunji „ustroju bojarskiego".

Raboczaja Moskwa 29.IX omawia stosunek państw europejskich do Z. S. R. R. Przechodząc od omówienia stosunku Anglji i Francji do stosunku Polski, pismo dowodzi, że polityka polska naśladuje niewolniczo politykę jej „wielkich protektorów". Obostrzenie przeciwsowieckiego kursu polityki angielskiej i francuskiej spowodowało ożywienie wojowniczych planów tych awanturników, którzy kierują obecnie polską polityką zagraniczną. Polityka ta dąży do utworzenia wielkiej Polski, z którą Ukraina i Litwa połączyć się mają na podstawach federacyjnych. W ciągu kilku lat Polska „utrzymywała się w ramach minimalnej przyzwoitości dyplomatycznej". Obecnie wszystko się zmieniło. Minister Zaleski korzysta z każdej sposobności, aby oświadczyć, że porozumienie pomiędzy Polską a Z. S. R. R. nie da się urzeczywistnić. Stosunek dyplomacji polskiej do Z. S. R. R. jest wiernem odzwierciadleniem nastrojów paryskich. Obecnie należy oczekiwać spotęgowania wrogiego napięcia polityki polskiej. Pierwszym dowodem tego jest przemówienie wojewody Józewskiego. Pismo pomawia rząd polski o solidaryzowanie się z Józewskim oraz o poparcie tego wystąpienia w prasie rządowej. Próby nawiązania ściślejszego kontaktu z Rumunją i Małą Ententą pozostają w ścisłym związku z nowym kierunkiem polityki polskiej. Prasa polska i rumuńska nie ukrywa więcej agresywnych celów pobytu marszałka Piłsudskiego w Rumunji. Na granicy zachodniej Z. S. R. R. czynione są przygotowania do utworzenia wielkiego frontu przeciwsowieckiego. Przygotowania te obecnie są o tyle ułatwione, iż akcja angielska doznała poparcia w postaci energicznej akcji francuskiej.

Krasnaja Gazeta 26.IX omawia w art. R. Arskiego sytuację wewnętrzna i międzynarodową Polski. Pismo jest zdania, że w chwili obecnej „Polska stanowi awangardę przeciwko ZSRR". Wobec tego sytuacja wewnętrzna Polski interesować powinna społeczeństwo sowieckie. Sytuacja międzynarodowa Polski jest również interesującym zjawiskiem. W stosunkach polsko-niemieckich trwają zatargi o Górny

Śląsk. Z tej strony imperjalistyczna Polska nie posiada zabezpieczonych tyłów. Jej polityka dąży do wywarcia nacisku na mniejsze państwa — Litwę i Łotwę. Obywatele ziemscy Polacy, którzy tracą swe posiadłości na Łotwie i na Litwie, dążą do zawładnięcia Litwy i do sprowokowania wojny. Rząd marszałka Piłsudskiego popiera te dążenia, aby skierować niezadowolenie mas na inne tory. Oficerowie polscy, nie mając nic do czynienia, również dążą do wojny. Właściwym celem polityki polskiej jest wojna przeciwko ZSRR. Imperjaliści polscy i działacze polityczni nie kryją tego celu, marzą o zawojowaniu Ukrainy i Białorusi. Charakterystyczne jest pod tym względem przemówienie wojewody Józewskiego. Władza marszałka Piłsudskiego jest władzą faszystowską. Jej istnienie ułatwia zjednoczenie się burżuazji polskiej. Przemysł polski wzbogaca się kosztem robotników i chłopów, których dążenia klasowe są niweczone. Ruch komunistyczny potęguje się wbrew temu z roku na rok. W 1920 roku podczas wyborów komuniści zebrali prawie 800 tysięcy głosów. Rząd polski łączy przygotowania do wojny przeciwko ZSRR z szeregiem zmian wewnątrz państwa. Projekt zmiany Konstytucji opracowywany jest przez członka PPS Jaworskiego, byłego konfidenta policji politycznej. Jest to projekt reakcyjny i kontr-rewolucyjny. Zmiana Konstytucji utrwalić ma dyktaturę właścicieli ziemskich, burżuazji i zamożnego włościaństwa. Polska dąży do zlikwidowania rewolucyjnego ruchu na własnem terytorjum i do wytworzenia sytuacji, którąby sprzyjała wojnie. Doprowadzi to oczywiście do odwrotnych wyników. W razie urzeczywistnienia próby imperjalistycznych zamiarów marszałka Piłsudskiego, ludność Polski w drodze rewolucyjnej przeciwstawi się temu.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Izwiestja 6.X omawia w depeszy z Warszawy (Bratina) sytuację w Łodzi i wewnętrzne tarcia w PPS. Tarcia te zostały skomplikowane przez strajk w Łodzi, gdzie kierownictwo przeszło od socjalistów w ręce komunistów. Przemysłowcy łódzcy żądają od władz rekompensaty za ewentualne ustępstwa na korzyść strajkujących. Naogół dookoła strajku w Łodzi wytworzyła się bardzo skomplikowana sytuacja.

Izwiestja 7.X, opisując strajk łódzki, stwierdzają, że w Polsce nastąpił okres poważnych wstrząśnień ekonomicznych. Według wiadomości dzienników, rząd celem likwidacji strajku wywiera nacisk na przemysłowców. Prasa polska nie może zataić opanowania kierownictwa strajku przez komunistów oraz niemożności PPS ujęcia w swe ręce inicjatywy.

Prawda 5.X donosi w telefonogramie własnego korespondenta (Delty) z Warszawy o strajku w przemyśle włókiennicz. w Łodzi. Pismo twierdzi, że strajk ten jest wynikiem nacisku klasowych związków zawodowych na zwolenników PPS. Nastrój strajkujących jest wspaniały. Proletarjat łódzki po raz drugi w ciągu 10 dni występuje przeciwko wojowniczemu faszyzmowi. Polska partja socjalistyczna straciła wpływ na przebieg strajku. Kierownictwo przeszło w ręce komunistów. Spowodowało to panikę w prasie burżuazyjnej. Powody strajku w Łodzi polegają przeważnie na niskich płacach i upośledzeniu proletarjatu łódzkiego, lecz strajk ten posiada również wielkie znaczenie polityczne: jest to pierwsze wystąpienie proletarjatu polskiego przeciwko faszystowskiemu ustawodawstwu przeciwrobotniczemu. Wyników strajku i korzyści jego dla robotników łódzkich nie da się przewidzieć. Nieszczęście proletarjatu łódzkiego polega na wielkiej liczbie nieproszonych „opiekunów“, którzy dążą zgodnie do likwidacji strajku.

CHINY A JAPONJA.

Prawda 2.X stwierdza, iż wiadomości z Chin i Japonji o kształtowaniu się stosunków chińsko-japońskich zawierają pewne sprzeczności. Notowane są pogłoski o zmianie dotychczasowego kierunku polityki japońskiej w Chinach. Kierunek ten wywoływać ma protesty ze strony części członków rządu tokijskiego. Z innej strony japońskie władze okupacyjne w prowincji Szantung przygotowują się do spędzenia okresu zimowego w tej prowincji i nie myślą o jej opróżnieniu. Japoński sztab generalny jest nadal zwolennikiem agresywnej polityki w Chinach. Polityka ta wywołuje sprzeciw ze strony Stanów Zjednoczonych A. P., które ostatnio „spoliczkowały“ Japonję przez uznanie rządu nankińskiego. Pismo wątpi, aby baron Uszyda, który znajduje się obecnie w Washingtonie i prowadzi pertraktacje o emisję pożyczki japońskiej na rynku amerykańskim osiągnął pomyślne wyniki swej misji.

Komsomolskaja Prawda 2.X donosi w depeszy z Tokjo, że polityka japońska w Chinach, która nie przyniosła żadnych realnych korzyści dla Japonji, wywołuje żywe niezadowolenie w japońskich kołach politycznych. Przed trzema miesiącami osiągnęła Japonja trzechmiesięczną zwłokę w uregulowaniu stosunków pomiędzy Nankinem a Mukdenem. Termin tej zwłoki upływa, zaś załatwienie spornych kwestyj nie posunęło się naprzód i polityka japońska w Chinach znalazła się w impasie. Japonja usiłuje obecnie zainteresować Stany Zjednoczone swoją polityką w Chinach i doprowadzić do porozumienia w tej kwestji. Osiągnięcie tego porozumienia jest rzeczą wątpliwą.

ANGLJA A PALESTYNA.

Prawda 5.X ogłasza komentarze do depesz w sprawie odruchu, które wywołały w świecie żydowskim zajścia przed „ścianą płaczu“ w Jerozolimie. Zajścia te są, zdaniem pisma wstępem do walki pomiędzy rządem angielskim a żydowską burżuazją sjonistyczną. Anglja wykorzystała reakcyjne i utopijne marzenia sjonistów o państwie żydowskiem w Palestynie dla okupacji tej arabskiej ziemi. Organizacja sjonistyczna oddała swe siły na usługi angielskiego ministerstwa kolonji. Współpraca ze sjonistami zwróciła przeciwko Anglji tubylczą ludność arabską. Przyjaźń angielsko - sjonistyczna nie miała trwałych podstaw. Anglja zaczęła dążyć do złagodzenia zatargów z Arabami i prowokacyjne postępowanie władz angielskich w stosunku do Żydów ma świadczyć o zmianie stosunku Anglji do ludności arabskiej w Palestynie. Dotychczas burżuazja żydowska nie zrozumiała całego egoizmu akcji angielskiej. Obecnie Anglja wydrwiła cynicznie nie tylko sjonistów, lecz i setki tysięcy zacofanych żydów polskich i rumuńskich, którzy dążyli do utworzenia państwa żydowskiego pod protektoratem Anglji. Polityka angielska nie potrzebuje więcej sjonistów i wypycha ich za drzwi.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Wieczerniaja Moskwa 26.IX donosi, że kampanja t. zw. samokrytyki w moskiewskiej organizacji partyjnej nie daje pożądanych wyników. C. K. K. partji uchwaliła pociągać do odpowiedzialności partyjnej tych komunistów, których stosunek do samokrytyki oparty jest na formaliźmie i biurokratyźmie.

Raboczaja Moskwa 28.IX ogłasza art. Jarosławskiego o „jednej niebezpiecznej teorji". W artykule tym Jarosławski występuje przeciwko poglądom Glezarowa, który bronił na połączonym plenum M. K. i M. K. K. partji polityki ustępstw na korzyść ludności rolniczej. Poglądy Glezarowa podzielał na tem plenum Ladow, który oświadczył, że podwyżka urzędowych cen zboża była najbardziej niezbędnym i mądrym czynem władzy sowieckiej w minionym okresie. Jarosławski ze swej strony oświadcza, iż partja komunistyczna nie może opierać swej polityki na zmienych nastrojach wsi, nie może sprzyjać orjentowaniu się średniozamożnego włościaństwa („sieredniaków") na zamożne włościaństwo (kułaków) i przestrzega partję przed „teorją polityki ustępstw".

Rul 2.X donosi, że C. K. K. partji wydał odezwę do zwolenników Trockiego, którzy korzystają nadal z praw członków partji i prowadzą z ukrycia akcję opozycyjną. C. K. K. żąda natychmiastowego zaprzestania tej akcji i zapowiada represje w stosunku do tych członków partji, którzy nie zastosują się do powyższego żądania. Z leningradzkiej organizacji partyjnej wykluczono 40 opozycjonistów.

Rul 2.X donosi, że biuro polityczne partji zezwoliło Trockiemu na zajęcie stanowiska profesora teorji i historji przedrewolucyjnego marksizmu w uniwersytecie w Alma-Ata (Wiernyj).

Poslednija Nowosti 3.X donosi z Berlina, że w niemieckiem wydawnictwie Hellerau ukaże się w najbliższych dniach książka Trockiego „Prawdziwa sytuacja w Rosji". Książka ta wydana była w ZSRR, lecz rząd sowiecki zabronił jej rozpowszechnienia i nakazał zniszczenie nakładu.

Rul 6.X donosi, że C. K. K. partji rozwiązała krajowy komitet partyjny w Rostowie nad Donem, wobec opanowania tego komitetu przez zwolenników Trockiego.

Rul 6.X podaje, że C. K. ukraińskiej partji komunistycznej w Charkowie odrzucił prośbę przywódcy opozycjonistów Szumskiego o przyjęcie go z powrotem w skład partji. Szumski pozostaje na zesłaniu w obwodzie Pryamurskim.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

Prawda 25.IX ogłasza anonimowy list „studenta sowieckiego" w kwestji żydowskiej. Autor listu zastanawia się nad antysemityzmem, jako nad zjawiskiem, które przybrało szerokie rozmiary i jest tematem rozważania w prasie sowieckiej. Zdaniem autora listu, prasa ta zapomina o poglądach klasowych przy rozpatrywaniu zagadnienia żydowskiego, zapomina, że żydzi stanowią „narodowość jednoklasową i przytem burżuazyjną". Dalsza treść listu nacechowana jest antysemityzmem pod pozorem zwalczania „burżuazji żydowskiej". Autor listu domaga się niedopuszczania żydów do instytucyj sowieckich, do szkolnictwa, domaga się nawet wprowadzenia ograniczeń prawa pobytu dla żydów w sowieckich stolicach i ośrodkach przemysłowych. Wszystkie te żądania oparte są na stosunku do narodowości żydowskiej, jako do „narodowości burżuazyjnej". Redakcja pisma zastrzega się, iż ogłasza powyższy list jako ilustrację nastrojów, które opanowały część młodzieży rosyjskiej.

SPRAWY GOSPODARCZE.

Pisma sowieckie ogłaszają liczne wzmianki o sytuacji aprowizacyjnej w miastach ZSRR. *Raboczaja Moskwa 29.IX* donosi o zwyżce cen masła w Moskwie o 30 kopiejek na kilo. *Ibidem* podaje, że wskutek nieurodzaju ziemniaków zbiory tegoroczne kartofli starczą prawdopodobnie na trzy miesiące. Po tym okresie należy się spodziewać poważnych trudności w aprowizacji ludności miast w kartofle. *Prawda 30.IX* omawia naradę aprowizacyjną w centrali sowieckich związków zawodowych w Moskwie. Pismo donosi, że brak chleba i mięsa nie grozi narazie ludności Moskwy, natomiast notowane jest pogorszenie gatunku wypieku chleba oraz brak szeregu drugorzędnych artykułów spożywczych.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Prawda 30.IX ogłasza rozkaz dzienny przewodniczącego rewolucyjnej rady wojennej i komisarza ludowego wojny Woroszyłowa w sprawie podwyżki uposażenia średnich i starszych dowódców armji czerwonej. Podwyżka wynosi przeciętnie 15 rubli miesięcznie i spowodowana została przez dążenie rządu sowieckiego do polepszenia sytuacji materjalnej oficerów sowieckich.

Poslednija Nowosti 28.IX donosi o spotęgowaniu się wpływów ideologji „smienowiechowców" na inteligencję rosyjską w ZSRR. Artykuły Ustriałowa rozchwytywane są w odpisach ręcznych i maszynowych. W kilku miastach GPU zlikwidowało grupy zwolenników Ustriałowa. Jedna z tych grup liczyła 647 członków. Osoby te nie ukarano, lecz nakazano im bezwzględne wstrzymanie się od jakiejkolwiek akcji politycznej.

Prawda 2.X donosi z Kabułu, że król Amanullah, przemawiając na otwarciu parlamentu afganistańskiego, oświadczył, iż rokowania o zawarcie traktatu handlowego pomiędzy Afganistanem a Z. S. R. R. zbliżają się ku końcowi oraz że zawarcia traktatu należy się spodziewać w najbliższej przyszłości.

ARTYKUŁY NIEUWZGIĘDNIONE.

Siegodnia 3.X. Przed zmianą Konstytucji polskiej (korespondencja z Warszawy).

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40